

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIV

Número 2242

15 cèntims — Atrassats, 30

Barcelona 24 de febrer de 1922

CARNAVAL 1922

—Per a despistar al sastre, no hi ha com vestir-se d'anglès autèntic.

III^a Fira Oficial de Mostres

I^a INTERNACIONAL

BARCELONA 15 - 25 MARÇ 1922

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 BARCELONA

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

NATALIO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

GRANS MAGATZEMS DAMIANS

ROBA BLANCA

[Actualment exposició de les últimes
novetats a preus limitadíssims

Nous i variats articles
al preu únic de **3⁶95** pessetes

Continuen les rebaixes de preus
en totes les prenes confeccionades

GRANS DESCOMPTES
per fi de temporada

Remei infal·lible per a curar els mals dels peus

Penellons - Ulls de poll - Durícies
Suors - Cansanci - Escaldament, etc.

preconitzat pel cèlebre

Doctor CATRIN, de Paris

Caldrà pendre un sencill bany de peus amb
aigua calenta, disolguent an ella, un grapat
de Saltrats-Rodell o siguin «Sals minerals
concentrades».

Als deu minuts, els ulls de poll més endu-
rits, es poden arrencar amb la punta de
l'ungla, sens necessitat d'estisores ni navaja.
Aixís mateix, la inflor, cremor, cansanci que
hi pugui haver-hi, os passarà com per en-
cantament.

Els Saltrats-Rodell «Sals minerals concen-
trades», es venen a preu mòdic en totes les
farmàcies y Centres d'Específics de

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

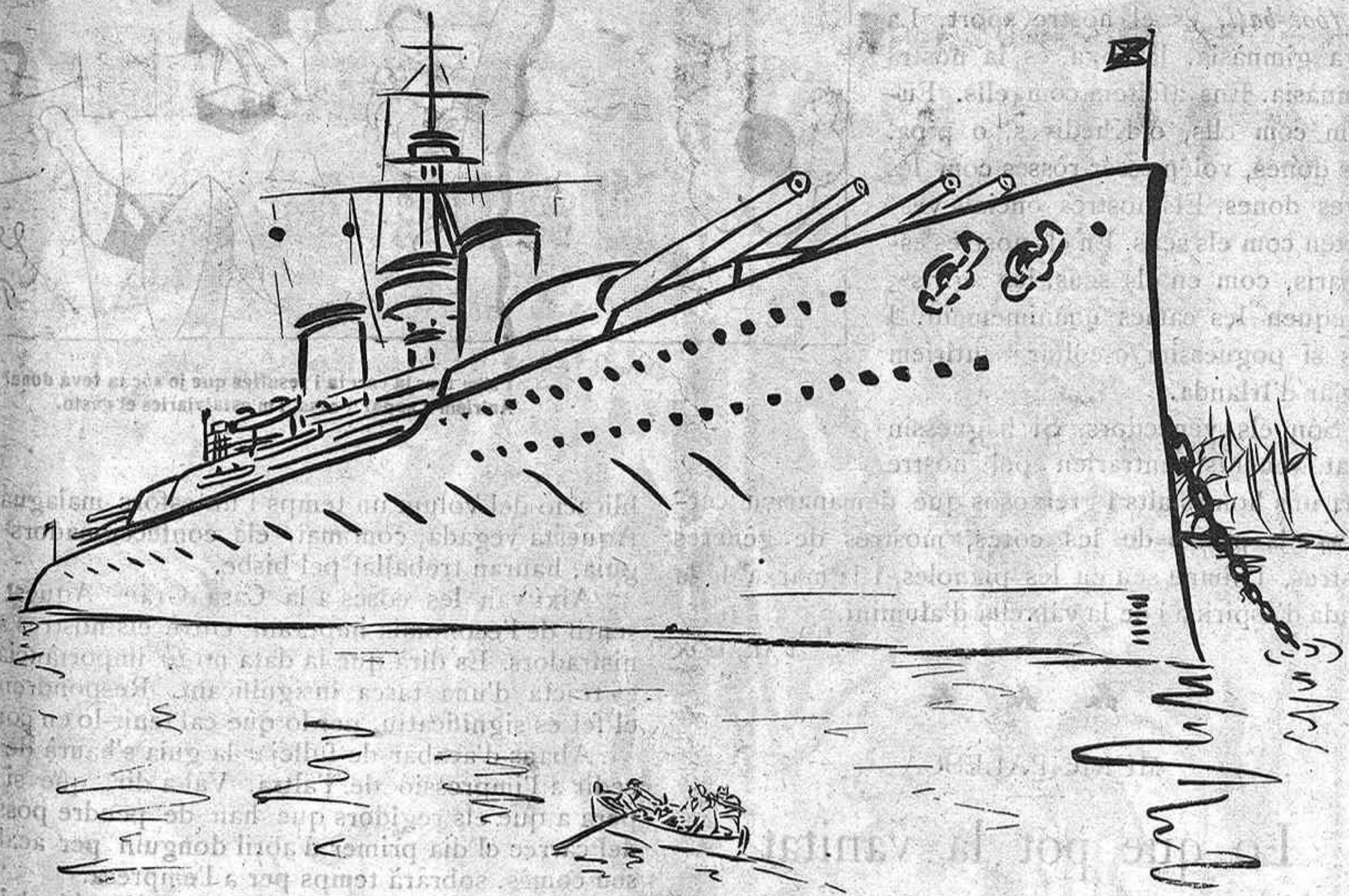
CRO-NICA

La tornada de John Bull

Quants anys feia que en els bars no apareixia la bandera britànica, que en les llibreries no s'anunciaven vistes i plànols «of the city» i que per tot arreu se clavava el rètol «english spoken», és a dir, «se parla anglès», encara que no's parlés més que català pur i castellà dolent? Vuit, deu, dotze anys? Es igual. Feia la guerra, és a dir, tota una època. Feia la pau. Feia tota una vida. Per això, quan els anglesos tornen, ens fa l'efecte de que torna la joventut.

Són els mateixos? Aparentment, sí. Lo mateix és un mariner anglès de 1922, que de 1900 o de 1850. Un traje blau, fosc, una gorreta i uns pantalons de boca de campana, uns pantalons de «pota d'elefant», com diuen els francesos. Els policies també són els mateixos, amb la casaca vermella d'urbans d'esquadra, la gorra d'enterramorts, el cinturó i el bastonet. Quan tornin l'any 2000, seguiran vestint igual i fumant la mateixa pipa. S'emborratxaran. Aniran per les Rambles de banda a banda. Se barallaran amb la policia. Tindran amors efímers de baix preu que pagaran doble. L'Anglaterra és una illa que no canvia i cada mariner és una altra illa immutable. Per això els pantalons blaus de campana i les casaques vermelles duren tant com les perruques dels jutges d'Anglaterra i les regates d'Oxford.

Però hi ha una petita diferència. Els mariners que venien abans portaven el pit de la brusa llis. Ara hi llueixen unes medalles, moltes medalles. És la guerra. Abans empaitaven mosses per Malta, Nàpols o Barce-

VISITANT L'ESQUADRA

—Redén, quantes xeringues!... Això és un vaixell de guerra o una sucursal de Cà'n Clausolles?...

lona, i amb la guerra empaitaren alemanys. Eren els amos de les tavernes, dels bordells, dels ports i de la mar. Els alemanys els hi disputaren la mar, tota la mar, perquè el Bàltic no era més que un gibrell, i la guanyaren, després d'una baralla de quatre anys, que'ls hi va impedir beure vi llatí i jeure amb dones mediterrànies. Quan vanceren als alemanys, quan varen veure enfonsats, un darre l'altre, els vaixells de Alemanya, tornaren a fer-se a la mar, ben segurs de que ni al cel, ni a la terra, ni a l'aigua, existia poder per a disputar-se-la. I al cap de vuit anys tornen a entrar al Mediterrani, anclen a Barcelona i demanen beguda i dona, com abans. Però, quan ho demanen, fan dringar la plata, que és lo útil, i les medalles, que són l'honor i que són l'Imperi.

Quan desembarearen, s'afermarien en l'orgull de la seva victòria. El món era anglès. Els pobles llatins, i Espanya, eren anglesos. El seu sport, el *foot-ball*, és el nostre sport. La seva gimnàsia, la boxa, és la nostra gimnàsia. Ens afeitem com ells. Fumem com ells, o Khedives, o pipa. Les dones, volen ésser ròsses com les seves dones. Els nostres oficials vesteixen com els seus. En els nostres escenaris, com en els seus, les «girls», aixequen les cames unànimement. I fins si poguessim escoltar sentiríem parlar d'Irlanda.

Són els vencedors. Si haguessin estat vençuts, entrarien pel nostre port uns homes alts i greixosos que demanarien cerveza, els preus de les coses, mostres de gèneres nostres, l'himne seu en les pianoles, i la marxa de la venda d'aspirina i de la vaixella d'alumini.

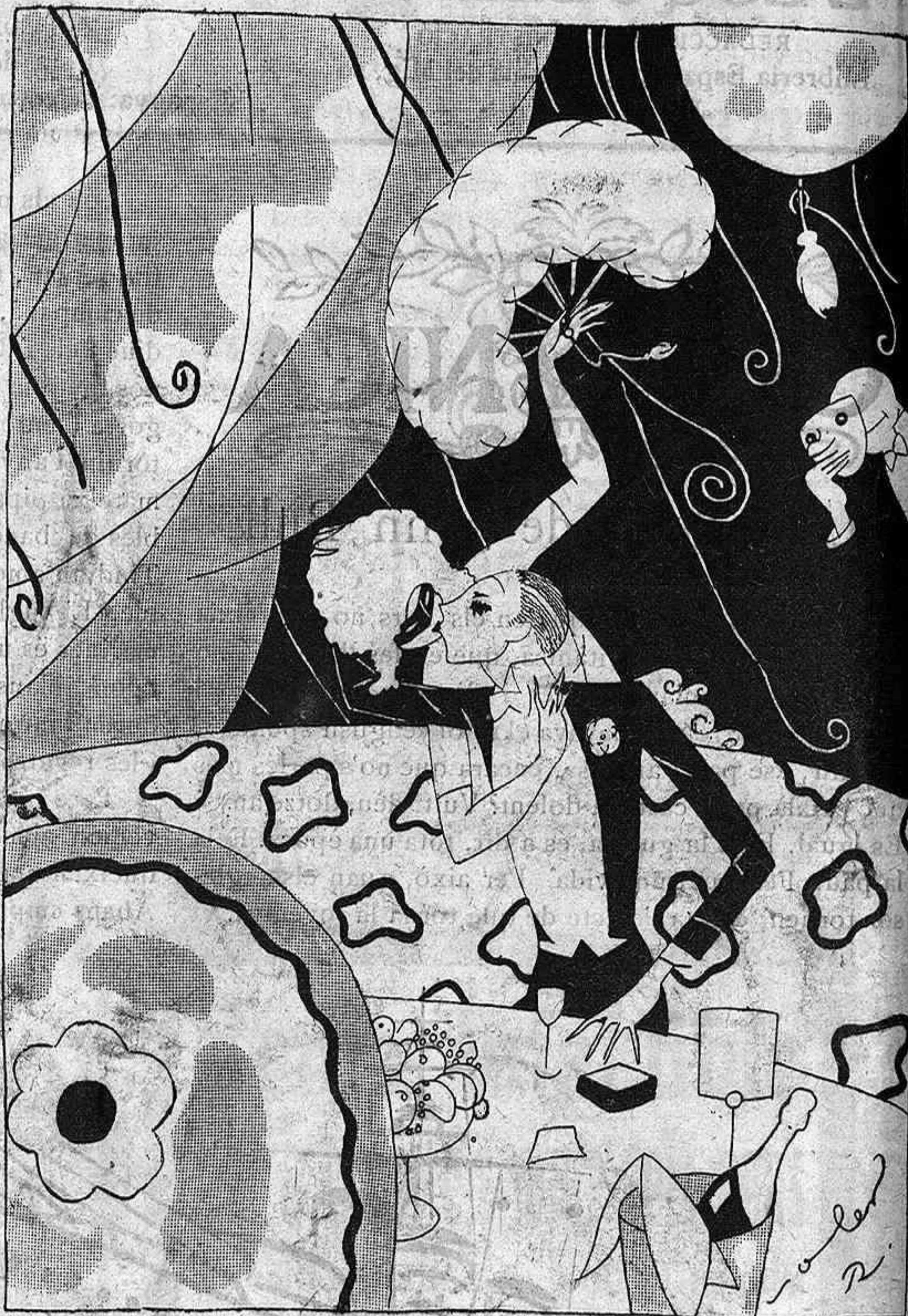
L'PARADOX

MUNICIPALESCA

Lo que pot la vanitat

A la vetlla de la renovació de l'Ajuntament, ha repartit aquest entre els que podríem dir-ne *els seus abonats*, la petita guia en la que consta la divisió administrativa del mateix. La major part de les dates compreses en el volum, seran dintre de pocs dies, ço que se'n diu paper mullat. Tan mateix, resulta la pu-

— I si'm trec la careta i resultés que jo sóc la teva dona?
— Anirem a sopar a casa, i m'estalviaries el gasto.

blicació del volum un temps i un esforç malaguanyat. Aquesta vegada, com mai, els confeccionadors de la guia, hauran treballat pel bisbe.

Així van les coses a la Casa Gran. Aquest és el sentit de l'economia imperant entre els nostres administradors. Es dirà que la data no té importància, car es tracta d'una tasca insignificant. Respondrem que el fet és significatiu, per lo que cal tenir-lo en compte.

Abans d'acabar de fullejar la guia s'haurà de procedir a l'impressió de l'altra. Val a dir, que si s'espera a que els regidors que han de pendre possessió del càrrec el dia primer d'abril donguin per acabat el seu comès, sobrarà temps per a l'empresa.

La publicació de la guia, dona la mida del desordre que presideix en els afers municipals. L'assumpte més insignificant, triga anys i panys a resoldre's. Els entrebancs, els ajornaments, sorgeixen com per art d'encantament. L'activitat i la llestesa resen solament pels afers tenebrosos. En tractar-se de la convenien-

cia personal d'aquest o de l'altre personatge, s'acumulen les energies a un extrem que fa fredat.

La oportunitat amb que ha sigut repartida la guia, ha motivat a l'Ajuntament més d'un comentari. S'han fet xistus i brometes per a tots els gustos, passant-se la pilota de l'una a l'altra oficina.

Parlant d'això afirmava aquest dia un funcionari

dels de més alta categoria, que s'hauria desistit de publicar la guia, vista la necessitat d'haver-ho de fer a darrera hora.

S'apuntà l'idea de deixar-la córrer, a lo que s'oposaren resoltament alguns regidors, partidaris de que es distribuís el llibret, sigués com sigués i per damunt de tot.

—Què te'n sembla, Tomaseta?
Vaig bé per fè el dijous gras?
—Molt. Amb la pinta que fas,
no cal que't posis careta.

De dama d'aristocràcia és clar que faria gràcia.

I potser de capellà també faria badà.

Si'n posés aquest barret tindria un èxit complet.

Obeïx el desig d'aquests regidors a deixar el volum als fills, com a llegat, després de la mort.

Aspirem a que temps a venir, els nêts, besnêts o qui sigui, pugui dir a la gent dels seus temps:

—Quan l'avi era regidor...

JUST

sigui el de la premsa, i En Bayés, creient molt pulcres les seves raons, ha decidit fer una vetllada a benefici de la premsa, sense necessitat d'arribar al número cent.

El poeta «nouveau riche»

Aquest poeta és En Lluís Capdevila, i En Lluís Capdevila és *nouveau riche*, des de l'estrena de *S. M. et Dollar*.

—Em dona dues mil pessetes al mes—ens diu.

En Capdevila porta una camisa blava, una camisa cobalt, una camisa mediterrània; un trajo vert, amb ratlles grises; un pantaló gris; sabates de canya; berret bàvar i monocle. Segueix fumant en pipa. Segueix bevent absenta. Mentre la beu, ens va enumerant el seu pròxim viatge:

—Aniré a veure París, després passaré per Alemanya, me detindrè a Txeco-Eslovàquia, i visitaré, finalment, a Bucarest. Potser m'arribaré a l'Orient...

Mentre tant, arriba la primera «corrida» i li brinden un «toro». Ja és personatge públic, ademés de *nouveau riche*. Ja llença un bitllet, davant de quinze mil espectadors. Ja el seu nom circula per la sola virtualitat del seu nom. I ell, entretant, prepara el viatge a l'Orient.

—Capdevila—li diem—tenu l'ànima com deia l'Albert Samain, com una infanta amb roba de parada.

En Capdevila segueix llençant aigua a la seva absenta, i li diem:

—Això no es fa així. El gel, posat directament en l'absenta, l'espatlla.

En Capdevila ens mira consternat:

—Ja ho veieu. M'he passat la joventut bevent absenta per a fer el bohemí, i resulta que l'he feta a l'inrevés.

Mal número

En els èxits del «Principal-Palace» intervé tothom. En primer lloc En Ferràn Bayés, amb la seva esplendidesa; després les dones; amb la seva trassa coreogràfica i la seva hermosura; finalment, la premsa, anunciant *urbi et orbi*, que ni a París, ni a Londres, ni a Nova York, se fan revistes com les nostres revistes.

Mai s'ha produït una discrepància. Autors estrangers i autors catalans, han estat regatejats. Al «Principal», ni artistes, ni escenògrafs, han escoltat mai cap regateig. Fan bé. La revista del «Principal» forma ja part de les grandeses de Barcelona. Quan els hi hem mostrat als forasters el Tibidabo, Montjuic i la Mancomunitat, els porten a la revista.

En Bayés, agraït volia dedicar la cent representació de la revista, a l'Associació de la Premsa.

—Quantes representacions porta?—li pregunten an En Bayés els periodistes.

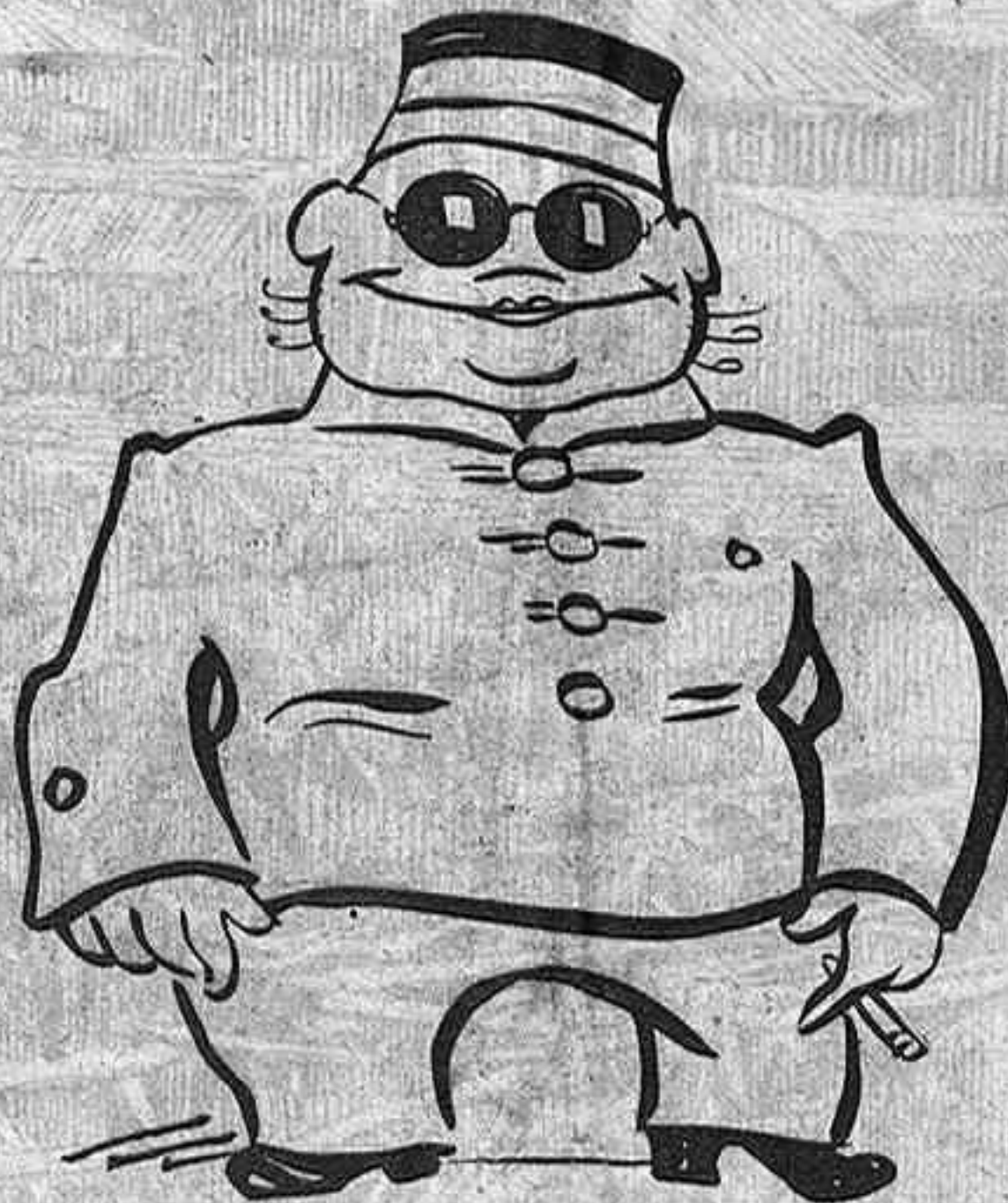
—Tantes—respon—Quan arribarem al número cent, serà per vosaltres.

Els periodistes no han volgut que el número cent

De torero nacional,
faria un goig colossal.

Si de «cuota» em disfrecés,
obtidria un gran succés...

Però, res, per divertit,
com el meu propi vestit.

Ve't aquí que acaba de posar-se a la venda, a l'estranger, una màquina d'escriure musica.

Més d'un compositor saludarà amb joia l'adveniment de la màquina, que li estalviarà una feina poc agradable.

Em sembla recordar que era En Saint-Saëns, mort ara de poc, el que's queixava de les dificultats pràctiques amb que topa el compositor musical.

Un literat—deia—es val de mil medis per a eludir la tasca material, que dobla la tasca de l'esperit.

Es dicta una novel·la, un article, un treball literari, sia de la mena que sia.

Lo que no pot fer-se és dictar la musica a un secretari. Cada nota demana ésser escrita de la pròpia mà, no havent-hi altra manera de produir.

Una òpera—per exemple—representa quatre o cinc centes grosses pàgines de musica, en les quals, cada tret, cada senyal, han d'ésser posats pel compositor, que, febrós, veu volar la inspiració amb una rapidesa que els dits, fadigats, no arriben a conseguir.

Els inconvenients esmentats per Saint-Saëns, desapareixeran amb l'empleu de la màquina, avui com mai, de la més alta utilitat, especialment en lo que afecta al teatre.

Fins a l'hora present, a màquina s'hi escrivien les comèdies. El compositor, més atrassat que el llibretista, venia obligat a actuar d'escarràs.

D'avui endavant, lluitaran amb armes iguals. De aquest fet, que podem calificar d'aconteixement, esdevindrà el teatre ço que reclamen els temps.

El públic, en general, s'avorreix a les representacions teatrals. Els empresaris es dolen del fenomen, sense que encertin a trobar-hi remei.

L'espectador no vol drames que facin plorar, ni comèdies que li robin les rialles. Es queixa, ademés, de que se l'obligui a restar unes hores en suspens per a escoltar les vulgaritats i les tonteries que a manca d'ocupació més digna ha tingut a bé conjuminar qualche desvagat que, ultra avorrir-lo, li copsa les pessetes.

Tot lo més esmerça l'atenció en els espectacles brillants, a base de coloraines i d'escenes sense connexió ni afinitat, interpretats per còmics que en defecte de mèrits positius encertin a donar proves de la més gran versatilitat.

Un teatre, en fi, semblant a una fira, amb les seves desfilades plàstiques, amb els seus parlaments exòtics, amb els seus efectes enlluernadors.

El gust del públic camina actualment per aquests indrets. Les empreses que exploten aquesta mena de negocis, són les úniques que arriben a port.

Un teatre d'aquesta naturalesa, necessita musica feta a la màquina.

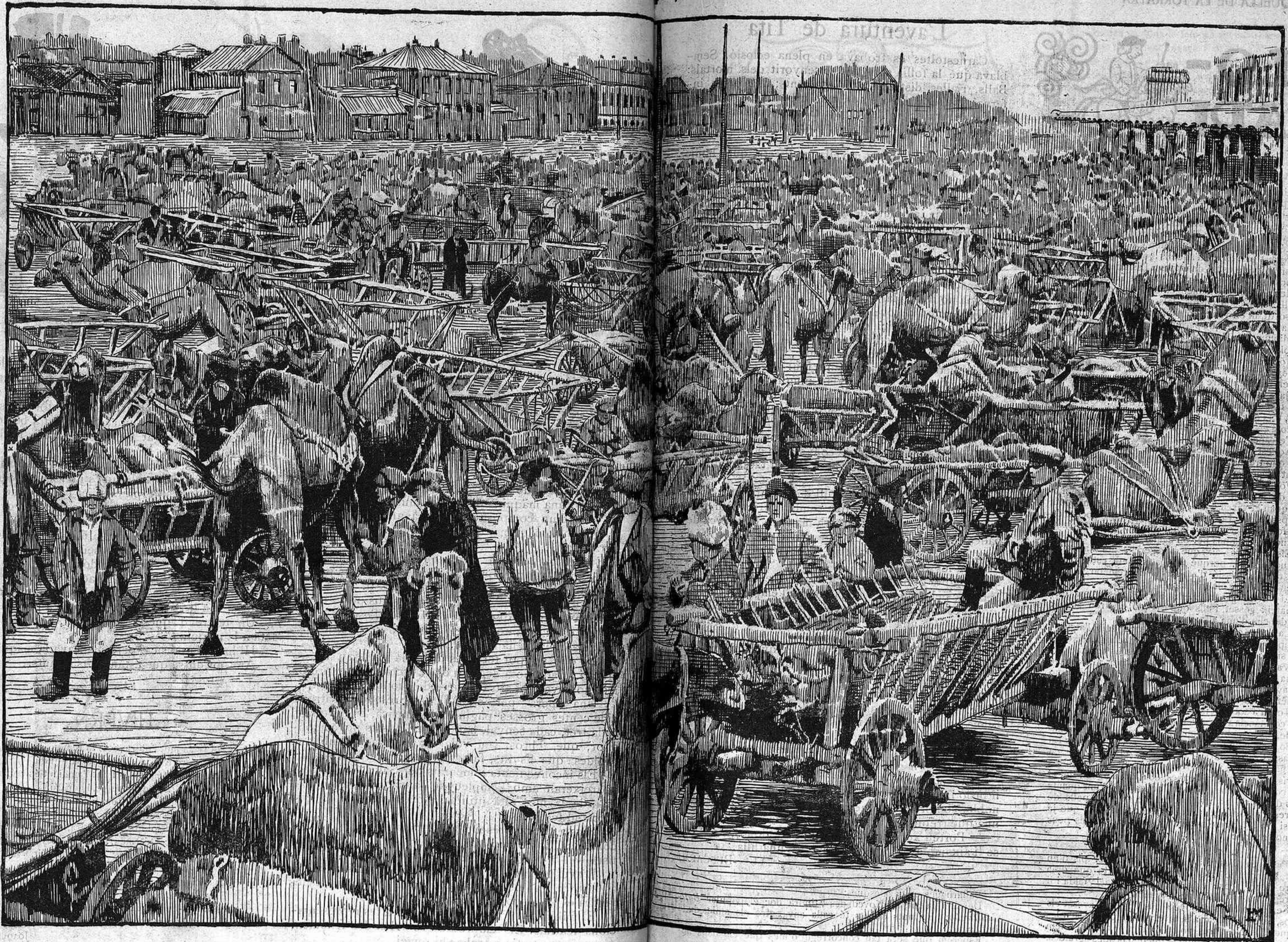
Hi havia la musica, però marcava la màquina.

Ara pot dir-se que estan tants a tants.

HIVERN

Tot resta mut entorn. Sols la remò,
plany sord que vé de lluny al cor hi dú.
Té esglais d'insomni, el cel; l'ambient és crú;
té el tó esllanguit de verge, l'horitzó.
Arreu silenci hi viu. Com la buidò
de tomba l'esperit fereix; no llú,
no llú aquell sol brillant; s'ovira, nú,
nuet, el bosc. Déu meu, quina tristò!
Apar que el món fineix. Oh! sí; arraulit,
l'ocell dorm en son niu, pobre ocellet!
fins l'aigua hi jau, glaçada, a dins l'estany.
El vell cova en la llar, estamordit,
i honrant-ne aquest festí que dona el Fret,
la Mort, treient-se el dol, llença un dols plany...

JOAQUÍM MALLEU

La pobra gent del camp acudeix a les grans capitals on peüenir queviures, i se n'ha d'entornar amb els carros vuides

LA TRAGÈDIA D'UN GOS PETER

Així com hi han homes que han vingut a aquest món perquè els hi passin coses tràgiques, també hi han algunes bestioletes que sembla que portin una planeta de coses esgarrioses.

Avui volem contar els fets històrics d'un gosset que té el nostre bon amic Ramon Casas.

Aquest gos, és un d'aquells gossos que fan cara de carretó; que estan destinats a l'asfíxia; gossos que fan posats d'almòina, escuats, pansits i alegrois, dels que les mosques se'ls mengen crus, que els hi ploren els ulls sense estar tristos, dels que ningú sap d'on han sortit, ni on van, ni on aniran, ni on eren.

La bestiola de que parlem, a més d'ésser desnartit, mal dibuixat i malament clapat, era de pares i mares completament desconeguts.

No més se sap que quan se li diu: «Qui ho ha fet!», s'arronsa i se'n va. I, això, és perquè tenia un amo que en tenia un altre de gos, i quan algun d'ells se li menjava alguna cosa, per a no errar-se, pegava a tots dos i cap dels dos volia dubtes, i en dient: «Qui ho ha fet!», tots dos fugien, i quan els donaven un mos de pa, com els hi donaven amb una pinya, així que veuen pa s'escapen.

Aquest gos perteneixia a l'Associació de manobres que treballaven a Tamarit, quan va passar la següent tragèdia:

Fou el cas que's devia distreure i el va agafar un tren de mercaderies, i el van deixar per mort a la via, quan el varen veure comparèixer amb una pota escapsada, sangrada per tot arreu i amb bocins de pell fora de l'esquena, i tan malmés i tan esbocinat, que no hi havia pas per on agafar-lo.

Els manobres, així que el vegeren, «qui mal no fa, mal no pensa», perquè no patís tanta estona, van pendre la decissió d'acabar-lo de rematar, i aquí varen començar els treballs.

Li varen lligar una pedra al coll, més grossa que el mateix gosset, i ells que si que el tiren al mar des del cim d'una alta muralla.

La pedra es devia desfer al topar amb l'aigua, i al cap d'un quart d'hora tornava a comparèixer el gos, si no agrait, resignat, al mig dels seus benefactors.

Van anar a cercar una escopeta per a sortir-ne d'una vegada i una aixada per enllestir-lo, però no hi havia prou amb les armes, i el gos, carregat d'experiència, es va amagar i no varen trobar-lo.

Torna a sortir i ja hi varen tornar a ésser. Amb una constància i perseverància digna d'una causa tan noble, els manobres també hi van córrer per a rematar-lo a cops de pedres, quan per sort va passar En Casas, el va recollir, se'l va endur, el va tancar en lloc sagrat o sia a l'església abandonada, perquè es morís quan ne tingués ganes, deixant-li aigua i llet al seu costat, i oh, bestiola vividora!, al cap d'uns quants dies de geure, amb una cama de menys i pells de sobres va sortir-ne, i tot remenant la cua, que ja quasi era tot lo que'n quedava, s'en va anar als peus del nostre amic.

* *

Passaren dies, i una tarda, al primer pis d'un hostal, arribà el gosset amb un objecte que duia entre dents sense estrenye'l; li pujà a la falda i li entregà una paquetilla de seixanta.

Serien costums de jove a que l'havien avesat els amos, això de baixar a la taverna i emportar-se'n les paquetilles. Nosaltres, no ho creiem pas així: creiem que encara an aquest món hi queden bèsties agraïdes.

XARAU

L'aventura de Tita

Carnestoltes es trobava en plena eclosió. Semblava que la follia s'hagués ensenyorit dels mortals: Balls, rialles, disfrees, ubriagaments; una orgia infernal disfregava, ensemps, a la urb. En els rics palaus en el transcurs de frugals dinars, en menestrales llars i en tuguris immonds, Carnaval era el tema constant.

La innocent Tita, la novella modisteta, qual bonic nom de Tresina han motejat les companyes de taller, oïa boca-oberta llurs narracions dels darrers balls, amanides amb bon xic de picardia, que desvetllava la intel·ligència impoluta de la noieta.

Espavilada com era de natural, sols li calgué anar a raure en un taller de modistes per a acabar-se d'ixiribir.

—La Tita, podríem disfregar—inicià una, i seguidament un chor entusiasmat ratificava la idea, que a la Tresina no li desplaqué pas.

Tita, anc que jove era espigadeta, i disfregada de *Capricho* (un caprici molt d'istiu per lo lleuger de roba) estava encisadora.

Ses amigues, disfregades també, l'acompanyaren, i el més pietós dels advertiments fou:

—Sigues viva. No planyis a ningú.

Amb quin dalit dançava la gentil Tresina; mai havia disfrutat tant. I com se'n reia d'aquell conco que sempre volia ballar amb ella.

Sàtir dels temples de Terpsícore, un solteró reüllà a la Tita. Tenia intenció de convidar-la a sopar i conquerir a la deliciosa mascareta. Era sa tasca habitual, en aquells dies.

Ella ho acceptà amb orgull de triomfadora. Convidada per aquell senyor que semblava ric, com ponderarien les companyes la seva manya. Les cercà debades. Aleshores recordà que havia marxat sola de casa, amb l'excusa de vetllar. Com hi retornaria si no trobava les amigues?

Prompte oblidà la contrarietat, al sentir-se agafada pel braç pel perfidiós festejador que l'empenyia al Bar.

Ell estava radiant. L'amabilitat de la donzella li feia preveure una fàcil victòria, i amb gest magnànim preguntà:

—Què vols, reineta? Demana el que vulguis—en tant l'esguardava refiat que, com més demanaria, ell ja s'ho cobraria.

Ella estava esporuguida; es trobava en el moment crític. Volia burlar al conco abusant de son convit, rumià un instant i a la fi la seva veueta d'angelet musiquejà:

—Una xocolata desfeta amb melindros—i feu un sospir com si hagués demanat una meravella.

Ell restà sorprès, primer; s'enderrocà la luxuriosa il·lusió i esclatà en franca rialla. Home sensat, de cor noble, compregué que tenia al seu costat una ingenua que trepitjava fang sense advertir-ho.

—Porteu xocolata amb melindros, doncs,—i el cor se li aixamplava com si es tractés d'una filla.

LLUIS BUSCARRÍ

Ballarugues carnavalesques:

Demà a la nit, al «Novedades», tindrà lloc el popular *Ball Multicolor*, que tants devots té cada any entre els amics de la bullanga.

Esperem que serà tan concorregut o més que els balls anteriors.

ROMEA

Continúa, amb èxit ascencional, figurant en els cartells *L'extranya aventura del senyor Pequet*, que és, sens dubte, lo millor que se'ns ha donat en la present temporada. I també l'obra que interpreta més bé el personal de la casa.

—Per a molt aviat s'anuncia la reposició de la revista monteniana *Per Catalunya* i l'estrena d'una comèdia, *L'escola dels promesos*, d'En Puig i Ferrer.

NOVEDADES

Tot esperant el començament d'una nova temporada de opereta, que ara és al forn, s'han dedicat a la pel·lícula dramàtica trascendental.

Es molt aplaudida una interessant cinta basada en la famosa tragèdia *Hamlet*; i produeix la deguda sensació un altre film que porta per títol *La maldició de la Humanidad*.

PRINCIPAL-PALACE

Ja diguérem que'ls balls de disfreses han constituït un veritable aconteixement. La sala, esplèndidament decorada per l'Alarma, resulta d'un efecte sorprenent al bò de les amables xerinoles.

A les tardes es dona la famosa revista *Zig-zag*, l'èxit sorollós de la qual no ha minvat encara, i en ella s'hi ovacionen diàriament a tots els artistes del palau encantat, i molt principalment a la gentil i elegantíssima Simone Valbelle.

I, aviat, estrena d'un nou quadro *A la luz de la lámpara*, en el que hi lluiran un centenar de trajos nous i un primorós decorat de don Salvador.

POLIORAMA

El oficial de guardia, en dos actes, és una obreta còmica que respòn perfectament al sanitós objecte de fer passar l'estona. Construïda a base d'efectes còmics i galejant-hi un diàleg farcit de xistos i acudits, la comèdia s'esmuny entre les rialles del públic.

Els comedians del «Poli», s'hi trobaven com a casa.

CÓMICO

La danzarina de los pies descalzos, és un melodrama basat en un episodi de guerra històric. L'autor n'ha tret bastant partit, i l'obra conté escenes bellament interessants, però, en conjunt, resulta esllanguida i mancada d'aquells trucs i efectes emocionants que reclama el gènere.

Les senyores Cazorla, Vendrell i Valentí; el senyor Nolla i el galant jove jugaren brillantment els principals papers.

GOYA

Cap novetat d'empenta; reposicions d'obres famoses, benefici del gran Morano; heu-vos aquí els aconteixements de la setmana.

Per a aquesta nit s'anuncia el benefici de l'Amparo F. Villegas, amb la celebrada comèdia de Wolf *Los muñecos*.

I d'aquí pocs dies, comiat de la companyia..

LA MORT DEL CARNESTOLTES

Enguany per ser més castig
tindrà de morir aixís.

MUSIQUERIES

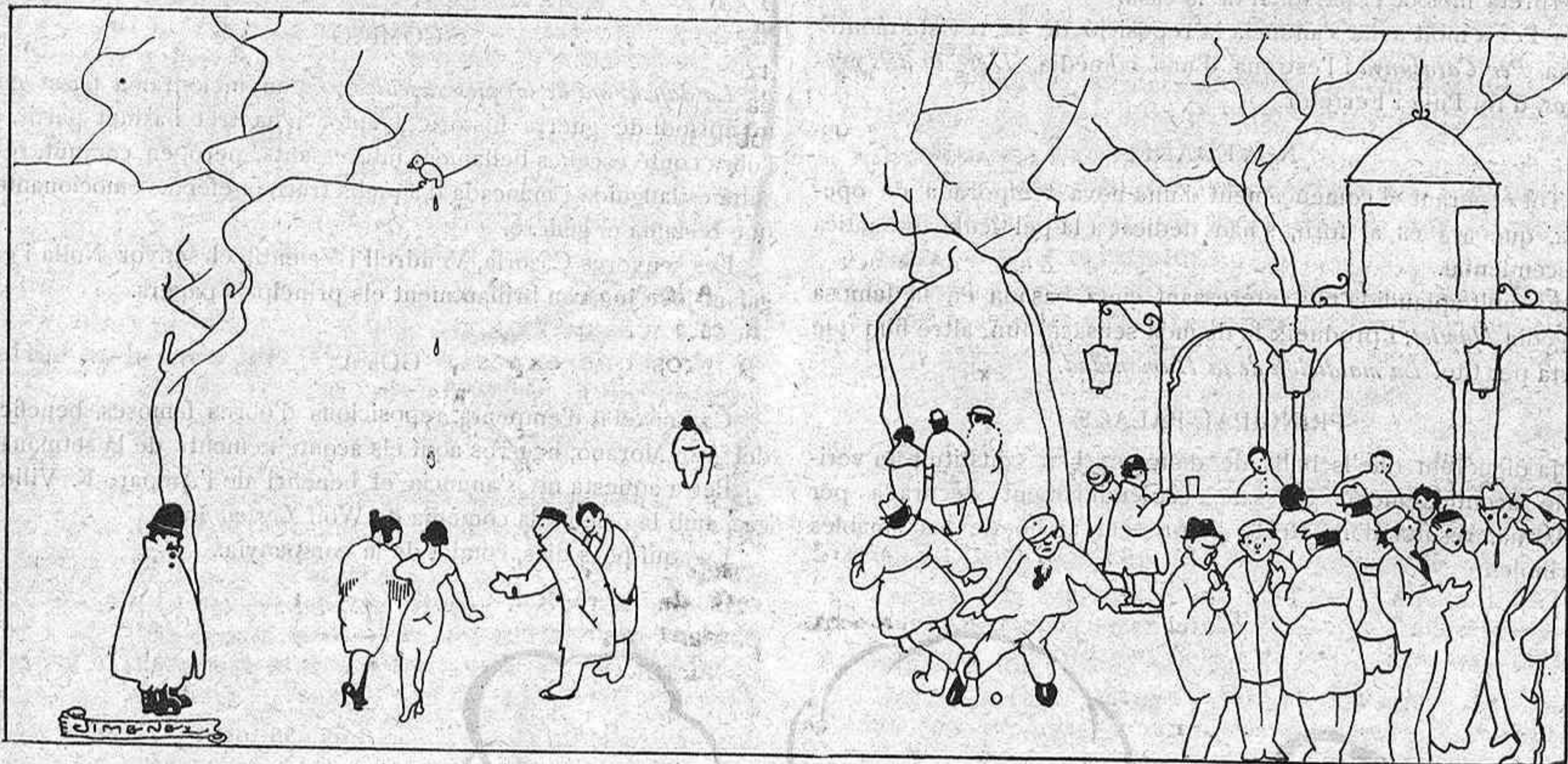
Els tres concerts donats per l'eminent *divo* del piano Emil Sauer, portaren al «Palau de la Musica» una concurrència extraordinària i lluidíssima; veritat és que la fama adquirida pel venerable concertista, tant com la importància dels programes anunciats, foren un immillorable esqué.

I és admirable sentir encara aquest home prodigiós que conserva la inspiració *facullativa* i la força de la seva joventut. Inútil dir que fou ovacionadíssim en totes les composicions executades i principalment en la interpretació de Chopin, que frasseja com ningú, de Liszt, de Beethoven, de Schumann i de Bach. Perquè Sauer és dels pocs privilegiats artistes que a còpia de posar ànima, delicat bon gust i matisos espirituals a les produccions que interpreten arriben a millorar als mestres compositors.

Unim els nostres fervorosos aplaudiments als interminables que li foren prodigats.

ORFEÓ GRACIENC

Estrenaren un quadro dramàtic, *A sang i a foc*, d'En Manel Folch. Es un acte de Gran Guinyol, inspirat en un episodi de la gran guerra; un acte que està bé, però que, més condensat pel que respecta a les primeres escenes i expurgat de certs lirismes i enrevessaments lingüístics, estaria millor. Els tipus estan ben definits, l'acció interessa, el truc final és d'un efecte moralitzador indiscutible; i si a això hi afegim l'art amb que's desenrotllen les escenes, graduant la tragèdia amb naturalitat, i lo ben tractat de l'ambient, convindrem en que l'obreta d'En Folch és una estimable producció dramàtica. Les senyores Valero i Valentí, i els senyors Claramunt i companyia, molt sobris i molt discrets... en el bon sentit de la paraula.

A «CANALETAS»

El casinet dels diletants futbolistes

LLOCS TIPICS: «CANALETAS»

Al cap d'amunt de Les Ràmbles, tocant a la Plaça de Catalunya, hi ha el popular «Canaletas».

¿Quin és l'aficionat, de qualsevol deport, que no hi hagi estat a fer xerrameca a «Canaletas» cap vegada? Ningú.

Nosaltres, hi anem a xafardejar, i com que allí és on se saben totes les notícies, per això, de set a nou, són en gran nombre els aficionats que hi van per a parlar de deport.

Els de la cossa parlen de que si En Zamora està... en quarentena; si En Gracia, porta sabates amb pega; si l'Alcántara, xuta amb molles; si En Blanco, li agrada més fer guàrdia que perdre jugant amb l'Espanol; si En Gularons, es deixa creixer els cabells; si En Bota, ja no bota; si En Juliá, pensa no ésser tan nirviós; si En Piera, només va dos cops al *cine* i en canvi En Semitier s'hi entusiasma amb *Los Tres Mosqueteros*; si En Sancho, col·loca els maons tot fent *driblins*; si En Serra, no vol ésser més quinto; si... en fi, moltes coses més que no's poden dir, i entre pastes i horxates, servides pels súbdits d'En Sala, els nostres deportistes passen l'estona parlant de la pilota.

Això no vol dir que, quan passa alguna de les nostres modistes, tan caies, tan salaus i tan nostres, els bons aficionats deixin els deportes per a dir-les-hi algun «piropo» propi de l'... estació.

Més amunt, en un altre grup, parlen de la natació; de si l'aigua dolça és bona per a... beure; que si a l'hivern els banys arruguen...

la pell; si a l'estiu, es veu cada forma que, formalment, demostra que la natació és un deport per a anar fresquets i... alegrets.

Al costat d'aquest, es reuneixen els boxejadors, dic, aficionats al cop de puny; an aquí, es parla del *croichet*, del *upercut* i altres «camelos» per l'istil, això fa que, en aquest «corro», s'hi vegin homes de força, puix, per a demostrar l'eficàcia d'un cop ben donat, molt sovint ho posen en pràctica, i per això són molts els que passen de llarc, per a no... destorbar.

En un altre costat, els «pedrestistas», o sia els que fan «carrera». Aquests, sols parlen de quilòmetres, de metres, de velocitats i tips de córrer, i és clar, la gent que els sent, es creuen que són *fabricants de taxímetres*.

També s'hi veuen els grups d'aficionats al ciclisme, rugby, rem, hockey, i per a que res hi manqui, fins hi ha un grup de... muts, que parlen amb signes.

Mes, si tot anés amb la forma que nosaltres ho expliquem aniria com una seda, però a «Canaletas» hi ha un urbà que, amb una paciència de ciutadà barceloní o de accionista del Banc de Barcelona, s'acosta als grups i amb veu melosa i enciclopèdica els hi diu:

—Hagan el favor de deixar el pas llibre, señores.

Els deportistes barcelonins diuen que sí, però ells segueixen parlant de deportes i destorbant el pas als vianants... amb aquella alegria!

Es «Canaletas», doncs, un «terreno abonado» pels deportistes

i En Sala hi té una mina; si volen trobar a qualsevol deportista, ja ho saben: Vagin a «Canaletas».

L'OBRA MAGNA DEL F. C. BARCELONA

Quin entusiasme hi hagué el diumenge en el camp del «Barce» amb motiu de la col·locació de la primera pedra, a lo que serà, dins poc temps, el Palau del F. C. Barcelona. Hi vàrem veure la plana major de dit club, jugadors, socis i admiradors.

Una vegada reunits tots en el camp vell, i en «comitiva», ens vàrem dirigir envers al camp nou i, fillets de Déu!, riguin-se de les gentades que van a les processons, la nostra manifestació era més grossa que la barra d'En «Melitón González».

Un cop forem arribats, va començar la festassa.

Uns discursos d'En Julinés, secretari del club, que ens contà les peripècies i esforços fets per a lograr realitzar el camp nou; En Degollada, que va parlar en nom de l'alcalde; En Ràfols, en nom de la Diputació i de la Mancomunitat de Catalunya. Després d'enterrar la primera pedra, En Gamper, molt satisfet, va dir un discurs que, vaja, li tenim enveja.

Es cantaren *Els Segadors* i l'alegria per a aquest acte fou enorme, gran i digne de la fama adquirida per aquest club, que ens fa portar el nom de Catalunya a terres llunyanes, que abans ens ignoraven que fins fossim al mapa. Com que ja tenim el camp nou, ara, amunt i crits i a esperar el dia 20 de maig, que s'ha de inaugurar amb un partit contra jugadors professionals anglesos. Visca Catalunya! Visca el foot-ball català Hurra!

ELS SEVILLANS A BARCELONA

Per als dies 26 del present i primer de març, ens anuncia el C. D. Europa, que vindrà a Barcelona el famós equip sevillà Real Betis, que és un potent equip que sembla talment d'Anglaterra, malgrat ésser de la terra de la *Virgen Santísima*. Ens han dit, que a més del seu magnífic jòc, ens porten uns quants xistus.

ANGLESOS I CATALANS

Aprofitant la vinguda de l'esquadra anglesa a la nostra ciutat, el F. C. Barcelona celebrarà dos partits amb l'equip anglès.

FOOT-BALL

ELS PARTITS DEL DIUMENGE

C. D. Europa - Atlètic del Turó.

Després d'un partit molt mansoi, varen guanyar els «europeos» per dos goals a zero. *Fué un partido sin... Serra ni Julid.*

R. C. D. Español - C. D. Júpiter

Aquests dos equips, varen jugar un partit que fou un èxit de penaltys, puix se'n varen tirar un grapat. Com a novetat, sols direm que en el «real» hi va jugar En Montesinos, que ha vingut bastant morenet i «més marcial».

En el camp del F. C. Barcelona

Per la tarda jugaren dos equips formats, l'un per amos de adrogueries i l'altre per dependents. Després d'una lluita que no pesava tres unces, varen guanyar els dependents per dos kilos contra un. El regular públic que hi acudí, va sortir avorrit.

BOXA

Segueixen essent un èxit les vetlles de l'«Iris». La setmana passada l'Alís, es va portar com un home gran i fins va guanyar un combat que, vaja, nosaltres creïem que no podria, però es veu que el noi té uns punys que no tenen preu i allà on els posa, no cal posar-hi «gemelos», perquè es tanquen sols.

Per a dijous, dia 2, ens diu l'Elias que veurem an En Sáez lluitar amb l'Auger i al gran Miró amb En Raymond. Més tard veurem an En Llorç, que tan bon record ens deixà l'última vegada. També ens assabentà que per al mes que vé segurament veurem an En Siki i després an En Criqui. — NOLUS.

Xerrameques artístiques

COM ANAVEM DIENT...

A les «Galerias Dalmau» l'«Agrupació d'Artistes Catalans» va portar-hi la seva III Exposició d'Art, molt primeta amb tot i anar amparada amb un paragraf d'un tal Goethe, el qual segons tinc entès, era parent d'En Faust.

En Goethe, que devia ésser nome de penetració,

va comprendre que amb el temps hi hauria a Barcelona una Agrupació d'artistes capdevaners, i els hi va voler dedicar unes paraules encoratjadores, en la seva tasca constructiva. Ço fa que un hom procuri compenetrar-se amb l'obra de conjunt dels expositors, encara que li facin mal d'ulls moltes de les pintures exposades... a fer riure, com la *Dona dels pits*, d'En Manelet Cano, i la *Dona del braç prim*, que té al costat, amiga del pintor Creixams. Tampoc ens agrada el paisatge empastifat a gratient per En Girbal Mauri, ni el *Bodegó* emblanquinat per En Ragni Fontana, ni altre del noi Corominas en el qual tot trontolla. En canvi ens feren pesa varies pintures d'En Bosch Roger, uns retratets al llapiç plom apuntats per En Callicó; dos paisatges regulars pintats per En Musons i En Salvá respectivament, i per últim, els dibuixos i figures d'En Jou, un artista que toca bé la fusta, i els retrats a l'oli d'En Vidal Gomá, jovincel que cultiva la pintura amb sentiment, no dels quins miren ses obres, si no amb el que porta a dintre.

Doncs es veu ben clarament que és un artista que sent.

A les «Galerias Laietanes» mestre Baixeres (Dionís) hi està fent un magnífic paper... de barba, perquè els quadros que exposa, són tots ells obra d'un barba excelent de la pintura sèria.

Amics, quina manera de copsar la llum dels Pirineus i de la Costa brava i de calcar pagesos i mariners i muntanyes i barques... Començant per l'*Aplec de Núria*, formosa tela, en la qual es veu una processó de fora, que també va per dintre a certs pintoretets de miracles, quan la contemplen bocabadats; passant pels atrevits *Reflexes* i els *Núvols en Creu* i acabant per la *Bona tornada feta Un matí d'hivern dins el port*, trobem a tot arreu a l'artista ferm en el dibuix, feliç en la troballa dels assumptes i destre com pocs en fer córre els pinzells amb una seguretat extraordinària.

També ens mostra la seva trassa, mestre Baixeras, amb un grapat de carbons senzillíssim que exposa, en els quals s'hi veuen mapats tota mena de núvols.

Al «Saló Parés» En Doménech Soler hi exhibeix bon nombre de teles, havent-se quedat amb tot el saló per ell sol.

Això sí que és tenir pit, en els temps de crisi bancària que corren; val a dir-ho, però En Doménech Soler té prou pasta... artística per això i molt més, car ha fet una recollida de paisatges pels voltants de Núria i per l'Alt Pirineu, que donen goig de mirar, per la formositat del colorit i l'encert en triar els punts de vista més atractius.

Es veu palesament que En Soler anant per fora a pintar, ha fet molt de camí; i jo me'n alegro força, doncs és un xicot que s'ho val i desitjo que vagi molt lluny.

Tornant a les «Laietanes», m'he descuidat de dir que també hi ha una curiosa exposició, quasi tota ella retrospectiva, en la qual s'hi veuen pintures de Fortuny, Vayreda, Martí i Alsina, Miralles, Armet i Modest Urgell.

Ja els coneixen, oi?

Doncs, no en parlem més.

C. ARBÓ

ESQUELLOTS

Feia, realment, bonic veure volar damunt la nostra ciutat un magestuós dirigible, com el que tinguerem la fortuna d'admirar dissabte passat.

Era la primera nau aerostàtica d'aqueixes condicions que vèiem els barcelonins.

I eren de remarcar les exclamacions de jòia i d'estupefacció dels nostres badocs.

En Martínez Domingo—badorc màxim, com a barceloní també màxim—diu que deia, pasmat de la meravella:

—Admirable!... Tant bé es poguessin dirigir els debats del Consistori!

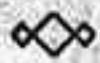

Està resolt, diuen, definitivament, que la famosa rua carnavalesca se celebri en l'avinguda principal dels terrenys de l'«Exposició».

Vès qui ho havia de dir! S. M. El Carnestoltes a Montjuïc!

Ja és de preveure com morirà:

Fuselat!...

Finalment s'ha despertat aquí com a totarreu del món un moviment de pietat en favor dels pobres russos que s'estàn morint de fam.

Intellectuals de Barcelona i de Madrid s'apressen, amb sermons i amb escrits, a trucar als cors dels senyors Esteves i comoure'ls... fins allà on són susceptibles de commoure's les entranyes materialitzades d'aqueixos ventres de guardiola.

L'ajud deu ésser ràpid, perquè els afamats eslaus no tenen espera.

Caritat, per a ell!... En Cambó, ja s'esperarà!

Purificant el llenguatge.

El senyor Bofill i Matas, polític regionalista i literat pulcre, és un dels homes que mostren més cura en el noble afany de reconstruir l'idioma nacional, expurgant-lo de tots aquells mots castellans que l'enlletgeixen.

I el cas és rigurosament històric.

Acabava el senyor Bofill i Matas de presidir una sessió i, com volgués eixir al carrer desseguida, cridà a un conserge:

—Porti'm el capell bombí—li digué.

El conserge restà uns segons com astorat, es retirà pressurós i als pocs moments tornà a presència del senyor Bofill.

—El capell bombí?—insistí aquest.

—Dispensi,... però no més hi han gaseoses o cerveses.

L'empresa del «Metropolità» en construcció, demana a l'Ajuntament permís per a obrir a les Rambles una «zanja» de l'amplada de tot el passeig.

Justa!... I dirigint-nos als senyors edils, direm, parodiant a Heine:

«A la gran fossa enterreu-hi el Dèficit kolossal... que, a un mort de tanta grandesa, immensa tomba li cal.»

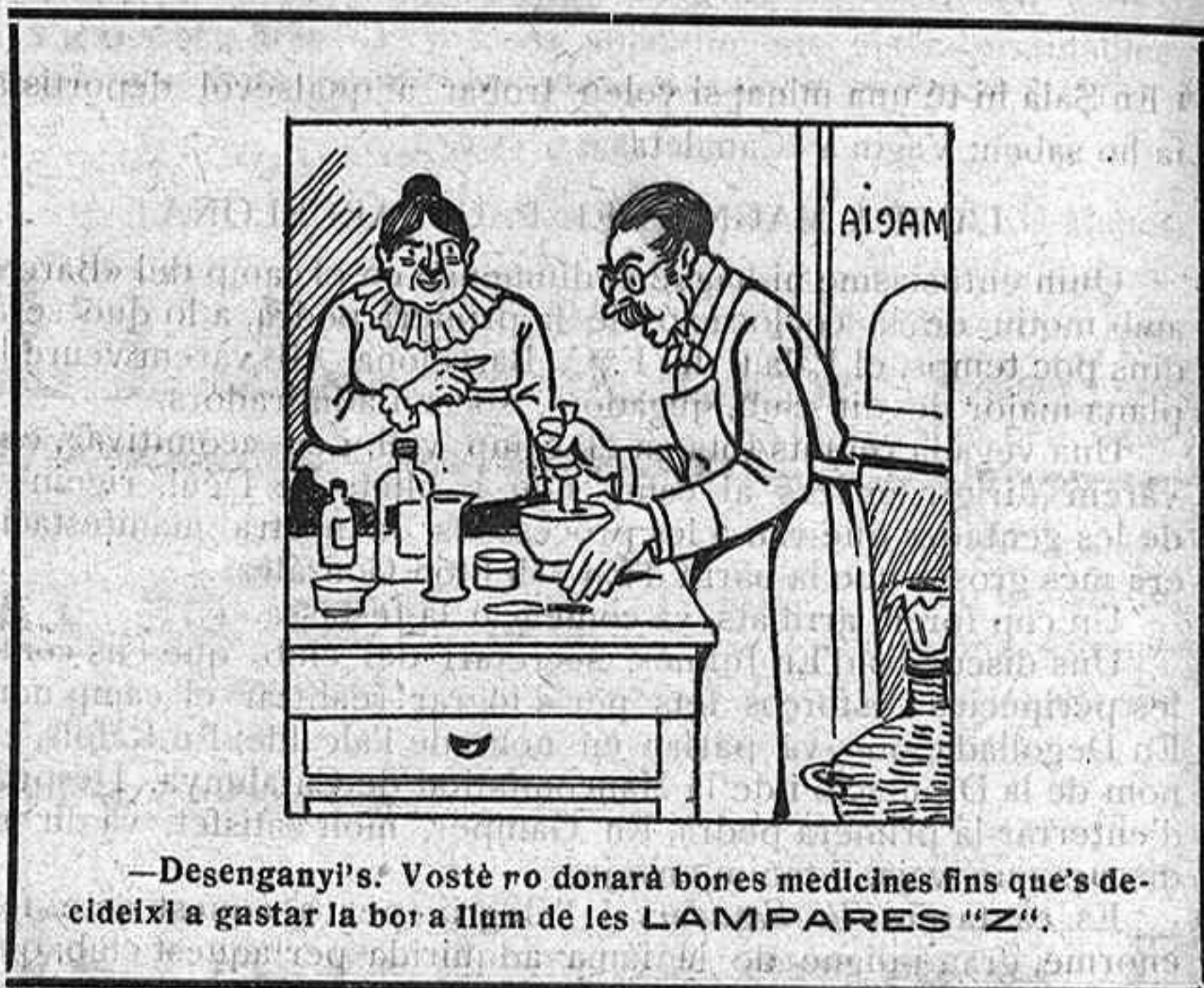

Tenim entès que s'organitza un diari quinzenal titulat *La Forja*. Segons sembla, uns quants joves plens de bona voluntat es proposen recollir les orientacions dels homes de més prestigi de la raça llatina, sens exclusió de cap mena.

Va bé. Tot ço que siguin orientacions noves han de fer peça.

Els conceptes tancats ja no són d'avui dia. Ample camp i llibertat.

Avant *La Forja* i els forjadors.

—Desenganyi's. Vostè no donarà bones medicines fins que's decideixi a gastar la boia llum de les LAMPARES "Z".

Impressor: La Campana i L'Esquella, Olin, 8 - Barcelona

SWAN

SAFETY
SIMPLE AUTOMATICAMENTE

Diu el dit: «Posa't tranquil i fes-te retratar d'esquena»; i compra't una "Swan" per a treure'l ventre de pena.

DESDE 2'50 Ptas.

EN LES PRINCIPALS PAPERERIES

MABIE. TODD & CO LTD - FAB' 133-135 OXFORD ST LONDRES

AGENT G^{ra} HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

:: TELÉFON NÚM 3332 A. ::

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

Gran èxit de la colossal atracció **LES FOLLIERS**

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 1415

SANTIAGO RUSIÑOL

NOVA EDICIO

EL PATI BLAU

PESSETES 2

EL ECO DE LAS ADUANAS

EDICIÓN OFICIAL

Aranceles de Aduanas

Un tomo apaisado

Pesetas 4

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

Rubén Darío		
Alfonso XIII y sus primeras notas	Pesetas 4	
Juan Pérez Zúñiga		
Aventuras estupendas	» 5	
Concha Espina		
Cuentos	» 4	
E. Gutiérrez Gamero		
El corregidor de Almagro	» 4	
M. Maryan		
La sobrina del vizconde	» 4	
Baronesa de Orczy		
El misterioso Pimpinela	» 4	
J. María de Acosta		
Al cabo de los años mil...	» 4	
Jeanne de Coulomb		
La isla encantada	» 4	
M. Maryan		
La gran ley	» 4	

Montserrat a la vista

Album-Guía
de la famosa mon-
taña catalana

Precio Ptas. 2

Barcelona a la vista

Album de foto-
grafias de la capital
y sus alrededores

Edición lujosa-
mente encuad. Ptas. 14

LA CIUDAD DE BARCELONA

GUIA-LOP

Pesetas 3'50

PLANOS DE BARCELONA

Precio

Pesetas 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, a més 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.

—Apreciables *sailors*: perdoneu si no us podem obsequiar com us mereixeu.